

Rapportage 2022-2023

Rapportering

Wat is er in de rapporteringsperiode (dit betekent het voorbije kalenderjaar en het lopende jaar tot het moment van rapporteren) gedaan om een levendige toekomst te verzekeren voor uw erfgoed? Wat loopt goed en wat loopt minder goed? U hoeft niet over àlle acties even uitgebreid te rapporteren. U kiest zèlf wat voor u het meest relevant of prioritair is geweest in de rapporteringsperiode. De erfgoedzorg waar u sterker op heeft ingezet, kan u uitgebreider toelichten dan de acties die voor u minder belangrijk waren. Ook vragen wij u om telkens te duiden wat goed loopt en wat minder goed gaat.

- Het erfgoed beoefenen

*Heropstart verenigingsleven De laatste coronalockdown zorgde voor een aarzelende start van 2022, maar vanaf 28 januari mocht het licht eindelijk weer aan in de repetitiezaal, weliswaar met nog enkele beperkingen wegens code rood. Met code oranje vanaf 18 februari en code geel vanaf 7 maart vielen uiteindelijk alle beperkingen voor verenigingsactiviteiten weg. Het muziekleven haalde opgelucht adem, en zo ook de fanfareorkesten, die vanaf dan weer live hun erfgoedpraktijk konden beoefenen: in de eerste plaats op de repetities, maar enkele weken of maanden later volgden ook weer de eerste concerten en andere verenigingsactiviteiten. *Innovatieve initiatieven De herwonnen vrijheid stimuleerde ook de creativiteit binnen de erfgoedgemeenschap. Dit leidde onder meer tot enkele boeiende crossovers. Zo ging KF Sint-Pieter Herenthout een samenwerking aan met de Kempische punkrockgroep 'The Pricedufkes'. Tijdens een unieke set op het Clamotte Rock (mei 2022) deden ze de grenzen tussen fanfare- en rockmuziek, orkest en band verdwijnen, voor de ogen van een breed en jong festivalpubliek. Met dit initiatief wonnen ze bovendien de VLAMO Award 2022. Fanfare Toeterdonk is genomineerd voor de VLAMO Award 2023 en wil uit de klassieke concertzaal en comfortzone breken. Als een soort van murgafanfare zullen ze in december 2023 de straat opgaan rond het thema mensenrechten. Ze werken hiervoor samen met sociaal-artistisch theatermaker Pier De Kock. *Wedstrijden en toonmomenten in binnen- en buitenland Het geplande VLAMO Open Fanfarekampioenschap op zondag 13 maart 2022 in Heist-op-den-Berg, slechts anderhalve maand na de laatste lockdown, kon helaas niet plaatsvinden. Voor de fanfareorkesten was er immers onvoldoende voorbereidingstijd. Fanfares namen in 2022 wel deel aan diverse evaluatieconcerten en de VLAMO Orkestwedstrijd op zondag 13 november in Asse. In juli 2022 stond er een internationaal event van formaat op de kalender: het Wereld Muziek Concours, kortweg WMC, dat vierjaarlijks georganiseerd wordt in Kerkrade (NL). In de reeks voor fanfares streden 23 orkesten in vier afdelingen (concert, 1st, 2nd en 3rd division) om de titel, waaronder 10 uit Vlaanderen. De andere fanfares kwamen uit Nederland en (één) uit Luxemburg. In de concert- en derde divisie ging de titel naar een Vlaamse fanfare. Een andere, kleinere internationale wedstrijd vond in juni 2023 plaats in Luxemburg: het Concours Européen pour Harmonies, Fanfares et Brass Bands. Drie fanfares namen deel: 2 uit Nederland en 1 uit Vlaanderen. De 35e editie van Open Monumentendag op 10 september 2023 stond in het teken van immaterieel (levend) erfgoed, het ideale moment om de fanfarecultuur te belichten. VLAMO en Herita sloegen de handen in elkaar en riepen steden, gemeentes en muziekverenigingen op om overal in Vlaanderen kiosken te vullen met muziek, onder de noemer #rondjekiosk. Ook diverse fanfares organiseerden een (kiosk)concert. *Fanfarerepertoire Na het indienen van de vorige rapportage, eind oktober 2021, sloten de inschrijvingen van VLAMO's internationale compositiewedstrijd. De wedstrijd ging voor het eerst exclusief op zoek naar nieuw fanfarerepertoire voor lagere afdelingen, die minstens evenveel (en misschien zelfs nog meer) nood hebben aan kwalitatieve werken op maat van een fanfarebezetting. Deze eerste editie wekte heel wat interesse in binnen- en buitenland. Er waren maar liefst 48 inzendingen uit 13 landen, een groot succes. Begin 2022 werden de winnende werken bekendgemaakt: A New World Fantasy (3e afdeling) van Jean-Pierre Haeck en The Legend of Kópakonan van Thom Zigterman (NL, 2e afdeling). Drie werken ontvingen ook een eervolle vermelding van de jury. De winnende werken zullen fungeren als verplichte werken voor de lagere afdelingen op het eerstvolgende, vernieuwde VLAMO Open Fanfarekampioenschap in 2024. In 2023 ging er opnieuw speciale aandacht naar fanfarerepertoire voor de lagere afdelingen. VLAMO organiseerde namelijk een 2e editie van haar compositiewedstrijd voor fanfare. Indienen kan nog tot en met 31 oktober 2023. Binnen de erfgoedgemeenschap zijn er ook initiatieven om origineel repertoire voor fanfareorkesten uit hogere afdelingen uit te breiden. Zo is Fanfarissimo een samenwerkingsverband van enkele fanfares uit verschillende Vlaamse provincies, die zich engageren om compositie-opdrachten uit te reiken. In het voorjaar van 2023 was er een overleg tussen VLAMO en Fanfarissimo over de mogelijkheden van een samenwerking. Hier werd overeengekomen dat VLAMO dit initiatief de komende jaren zal ondersteunen, o.a. vlak van communicatie, administratie en organisatie. Op de Fanfare Repertoire en Netwerkdagen (NL) van Stichting CRON in 2022 kwamen vertegenwoordigers van de erfgoedgemeenschap uit Vlaanderen en Nederland samen om over de grenzen heen hun expertise en netwerk te verbreden rond repertoire en contacten te leggen met belanghebbenden, zoals componisten, uitgevers en muziekorganisaties. Editie 2023 staat gepland op 25 november.

- Archiefzorg

Het VLAMO-documentatiecentrum wil een actieve rol spelen bij het centraliseren van informatie over fanfarerepertoire.

Aangezien fanfares soms moeilijk de weg vinden naar muziekwerken op maat van hun orkestvorm, startte VLAMO in 2023 met een (niet-exhaustief) overzicht van originele werken voor fanfareorkest, te bekijken via Klankbord en de website. Dit levend online document bevat werken voor fanfares van alle niveaus en kan vrij geraadpleegd worden door geïnteresseerde dirigenten en verenigingen. Ondertussen telt het overzicht al zo'n 125 titels. Het is de bedoeling om de lijst meermaals per jaar aan te vullen met bijkomende werken. VLAMO werkt hiervoor samen met verschillende muziekgroepen, zodat de directiepartituren van de werken op de lijst ook steeds raadpleegbaar zijn in het documentatiecentrum. Het documentatiecentrum verzamelde de voorbije 2 jaar een 25-tal partiturencollecties van verenigingen, waaronder ook heel wat fanfaremuziek. De muziek die nog niet in het documentatiecentrum aanwezig is, wordt uit deze collecties geselecteerd en toegevoegd aan de collectie. Deze partituren worden professioneel gearchiveerd en bewaard in zuurvrije mappen, met het oog op erfgoedbewaring. De aanwezige directiepartituren zijn vrij te raadplegen. Om het gebruiksgemak van de online catalogus te verhogen wordt er nagedacht over een verbeterde zoekmachine. Werken waarvan na intensief zoekingswerk blijkt dat ze niet meer worden uitgegeven (bv. uitgeverij bestaat niet meer) kunnen ook volledig aangeboden worden. Er wordt nagedacht over een manier om deze werken nog meer in de schijnwerpers te zetten.

- **Communicatie**

Naar aanleiding van het nieuws over de winnaars van de VLAMO compositiewedstrijd voor fanfare wijdde Radio1 een luikje van het programma Interne Keuken aan het fanfareorkest. Op zaterdag 26 februari 2022 zakte Vlaams topcomponist Jan Van Der Roost af naar de radiostudio om als ambassadeur van het fanfareorkest enkele clichés uit de wereld te helpen bij het brede publiek, tegelijk ook een vorm van sensibilisering. Ook gespecialiseerde media uit het buitenland pikten dit nieuws rond de compositiewedstrijd op en brachten de winnende componisten samen met het fanfareorkest onder de aandacht. Het initiatief #rondjekiosk op Open Monumentendag genereerde dan weer positieve aandacht voor blaasmuziek op diverse nationale media, zoals VTM Nieuws, de website van VRTNWS en Radio2. Verder besteedt VLAMO via haar communicatiekanalen geregeld aandacht aan de fanfarecultuur, onder meer via een aparte rubriek in haar tweemaandelijks magazine Klankbord. Niet alleen interessante activiteiten en nieuw repertoire komen aan bod: in een nieuwe rubriek 'erfgoed, beter, best' worden toonaangevende (maar soms vergeten) componisten uit het verleden, zoals Paul Gilson, Marcel Poot, August De Boeck en Pieter Leemans belicht, en 'uit het archief' behandelt boeiende vondsten uit het documentatiecentrum. Ook werd er op de nieuwe VLAMO-website een aparte pagina gewijd aan het fanfareorkest, met o.a. allerhande informatie over fanfares, repertoire en immaterieel erfgoed.

- **Sensibilisering**

Zie communicatie.

- **Educatie**

Post corona kon het muziekonderwijs de groeps- en individuele lessen opnieuw zonder beperkingen hervatten, net als de samenwerkingen met verenigingen, waaronder ook veel fanfareorkesten, binnen het kader van de alternatieve leercontext. De muziekcademies en -hogescholen konden hun deur ook opnieuw openzetten voor andere leerrijke muzikale activiteiten, zoals VIRTUOSO, de jaarlijkse solistenwedstrijd van VLAMO. Na een virtuele editie in 2021 en virtuele voorrondes in 2022, kon de finale van 2022 en vanaf 2023 ook de volledige wedstrijd opnieuw live plaatsvinden. Ook heel wat (meestal jonge) beoefenaars van fanfare-instrumenten uit academies en/of orkesten van over heel Vlaanderen namen hieraan deel in ruil voor feedback van een professionele jury. Op zondag 13 maart 2022 organiseerde VLAMO in Vlaams-Brabant een workshop klein koper, waar ook de bugel – als belangrijkste instrument van een fanfareorkest – een prominente plaats kreeg. Deze vormingsdag onder leiding van Lode Violet, hoofdvakdocent saxhoorn aan het Koninklijk Conservatorium Antwerpen, was toegankelijk voor alle niveaus. Fanfares konden hun kennis ook verruimen op #VLAMOMENT, een inspirerende vormingsdag van VLAMO in november 2022, rond tal van actuele artistieke, bestuurlijke en organisatorische topics, zoals communicatie, diversiteit, repertoire, financiering enz. Een twintigtal bestuursleden en vrijwilligers van diverse fanfareorkesten namen hieraan deel. Tot slot organiseerde VLAMO op 8 oktober 2023 voor de tweede maal een workshop componeren en orkestreren voor fanfareorkest lagere afdeling, onder leiding van topcomponisten Jan Van der Roost en Kevin Houben. Het doel was om componisten meer vertrouwd te maken met schrijven voor fanfarebezetting. 14 deelnemers tekenden present.

- **Doorgeven**

Om een erfgoedpraktijk door te geven is het belangrijk om actief in te zetten op jeugdwerking. Heel wat fanfares hebben doorheen de jaren heel wat ervaring opgebouwd voor een goed draaiende jongerenwerking en kunnen een voorbeeld zijn voor andere. Zo is er FanfarAteljee, een lokaal initiatief van KVM De Leiezonen uit Desselgem om kinderen vanaf de derde kleuterklas spelenderwijs warm te maken voor fanfare-instrumenten en hun eerste stappen te laten zetten in de muzikwereld. Kinderen die zin hebben in meer kunnen aansluiten bij het instaporkest. Om de jonge beoefenaars warm te houden is het ook belangrijk om ze nu en dan met gelijkgestemde leeftijdsgenoten in contact te brengen, zoals via een muziekkamp of play-in. Tijdens de paasvakantie van 2023 sloeg VLAMO de handen in elkaar met KF De Berthoutzonen Hallaar voor een jeugdfanfareplay-in in Rotselaar. Meer dan 80 jonge muzikanten beleefden van 12 tot 14 april een toffe fanfaredriedaagse. In het grote en kleine orkest konden jonge deelnemers met meer en minder ervaring zich muzikaal uitleven. Acht dirigenten en coaches leidden het slotconcert en/of de (deel)repetities in goede banen.

- **Andere**

Op 20 april 2022 plande VLAMO een vervolgmeeting met de werkgroep fanfarecultuur en CEMPER. Er werd een stand van zaken gegeven over relevante acties en gebeurtenissen sinds de laatste fysieke samenkomst begin maart 2020. Daarnaast ging het over de toekomstige werking en (borgings)acties.

Zijn er in de rapporteringsperiode kansen gegroeid voor het voortbestaan van uw erfgoed? (Denk hierbij bv aan trends, bewegingen of hypes, groeiende internationale aandacht, interesse vanuit het onderwijs, etc) ...

Het einde van de coronaperiode betekende de langverwachte definitieve heropstart van het verenigingsleven. Het enthousiasme over de herwonnen vrijheid zorgde ook bij fanfares – na een aarzelende start – de afgelopen twee jaar voor een nieuwe golf van muzikale activiteiten en initiatieven, iets wat voor o.a. het muzikale niveau, de financiële toestand en de sociale samenhang van de orkesten broodnodig was. Bij veerkrachtige verenigingen kan een pauze ook nieuwe kansen creëren of een mogelijkheid bieden om te breken met gewoontes uit het verleden, nieuwe vormen van creativiteit aanboren.

De afgelopen twee jaar werden er vanuit de Vlaamse overheid, in samenwerking met de sector, ook plannen gesmeed voor nieuwe financiële impulsen voor amateurkunstenaars en -verenigingen, alsook een nieuwe subsidie voor kleinschalige bovenlokale cultuurprojecten die kleinere actoren moet aanmoedigen om bovenlokaal samen te werken en culturele projecten op te zetten. Deze ondersteuning worden pas in de loop van 2024 uitgerold, maar bieden ongetwijfeld nieuwe kansen aan fanfares in de komende rapporteringsperiode.

De erkenning van de fanfare als cultureel erfgoed in Nederland eind 2021 creëert mogelijkheden voor een toekomstige multinationale UNESCO-aanvraag.

Zijn er in de rapporteringsperiode bedreigingen gegroeid voor het voortbestaan van uw erfgoed? (Denk hierbij bv aan nieuwe regelgeving, veranderende publieke opinie, etc)

De coronacrisis had ongetwijfeld een negatieve impact op het fanfareleven. Het verminderde aantal verzekerde leden per aangesloten vereniging dat VLAMO eind 2020 registreerde heeft zich in de afgelopen twee jaar helaas niet hersteld. Bij het aantal verenigingen is de daling verhoudingsgewijs een stuk minder. Dit impliceert dat verenigingen het over het algemeen met minder leden moeten doen post corona, wat een bedreiging kan vormen voor fanfares. Sommige muzikanten hingen hun instrument aan de haak of kozen misschien voor één in plaats van meerdere verenigingen. Mensen (opnieuw) motiveren om een engagement op te nemen binnen een fanfare, hetzij als muzikant, hetzij als vrijwilliger, vormt dan ook een extra uitdaging voor de komende jaren.

Ook de financiële crisis vormt een bedreiging voor de erfgoedgemeenschap. In financieel moeilijke tijden hebben mensen immers minder ruimte voor extra uitgaven, zoals muzieklessen, de aankoop van instrumenten, het bijwonen van concerten ... Daarnaast kunnen besparingen bij steden en gemeenten, lokale sponsors een effect hebben op het budget van lokale verenigingen, die door de coronacrisis al talrijke inkomsten zagen wegvallen, zoals concerten en sponsoractiviteiten.

Waar zal u de komende twee jaar op inzetten om een levendige toekomst te verzekeren voor uw erfgoed? We vragen u om even vooruit te kijken en de acties op te noemen die voor u belangrijk zullen zijn in de komende rapporteringsperiode. Net zoals bij vraag 1 kiest u zelf wat voor u het meest relevant of prioritair zal zijn in de komende rapporteringsperiode. De erfgoedzorg waar u sterk op zal inzetten, kan u uitgebreider toelichten dan de acties die voor u minder belangrijk zullen zijn.

In de komende twee jaar willen we o.a. inzetten op volgende thema's:

*** Instroom en continuïteit via een actieve jeugdwerking:**

Na een succesvolle editie in 2023 wil VLAMO in de komende periode opnieuw een jeugdfanfareplay-in organiseren. We stimuleren hiermee de muzikale kwaliteit en ontwikkeling, het samenhorigheidsgevoel en het muzikaal plezier bij jonge muzikanten. We bekijken de mogelijkheden om dit initiatief te laten "toeren" door Vlaanderen via samenwerkingen met verschillende lokale fanfareorkesten.

*** Wedstrijdkansen voor alle niveaus**

Op 9 en 10 maart 2024 kan VLAMO voor het eerst sinds 2018 opnieuw een VLAMO Open Fanfarekampioenschap organiseren. Deze internationale fanfarewedstrijd staat bovendien voor het eerst open voor fanfareorkesten van alle afdelingen en duurt daarom twee dagen. Een ideaal moment voor de erfgoedgemeenschap om elkaar te ontmoeten en om zich te tonen aan de buitenwereld. Ter plaatse, via een livestream en de opnames achteraf zullen liefhebbers en beoefenaars kunnen genieten van de optredens en het repertoire.

*** Kwalitatief en toegankelijk fanfarerepertoire voor alle niveaus**

In de komende periode wordt er een nieuwe VLAMO compositiewedstrijd voor fanfareorkest lagere afdeling gepland, waaraan componisten uit binnen- en buitenland zullen kunnen deelnemen. De samenwerking met Fanfarissimo wordt concreet uitgerold. Het centraliseren van informatie over fanfarerepertoire, zodat fanfares hier makkelijker hun weg naartoe vinden, blijft hierbij centraal staan.

***Erfgoededucatie**

VLAMO wil goede praktijken, relevantie organisaties en informatie rond erfgoed- en archiefwerking delen met de erfgoedgemeenschap, o.a. via de online kennisbank op www.vlamo.be. Het documentatiecentrum van VLAMO wil daarnaast inzetten

op advies en vorming rond repertoirekeuze bij de organisatie van de eigen wedstrijden en activiteiten, met aandacht voor kwalitatieve maar veelal vergeten oude muziek.

*Documentatie van velofanfares en kiosken

VLAMO zal de publicatie van een boek ondersteunen die de geschiedenis van velofanfares sinds eind 19e eeuw zal documenteren aan de hand van unieke documenten en beelden. Deze velofanfares vormen namelijk een boeiende maar grotendeels verdwenen schakel binnen de fanfarecultuur. Deze publicatie kan de aandacht voor deze discipline doen aanwakkeren en – wie weet – nieuwe impulsen geven aan deze praktijk.

VLAMO inventariseert de aanwezige informatie rond bestaande en verdwenen muziekkiosken in Vlaanderen.

*Werkgroep fanfarecultuur

Er wordt onderzocht hoe we de werkgroep fanfarecultuur, die ontstond bij de start van dit erfgoedtraject, kunnen uitbreiden, bekendmaken en inzetten als een betrokken doe- en denktank vanuit de erfgoedgemeenschap.

* Educatie/Talentontwikkeling

VLAMO wil verder inzetten op vorming en talentontwikkeling binnen de erfgoedgemeenschap, aan de hand van workshops, speelkansen en financiële impulsen.

Wordt uw erfgoedelement begeleid door een organisatie uit de erfgoedsector? (bv. bij de borgingsacties die u opzet, of bij de rapportage voor de Inventaris Vlaanderen...) Zo ja, welke organisatie is dat?

CEMPER

Rapportage 2020-2021

Rapportering

Wat is er in de rapporteringsperiode (dit betekent het voorbije kalenderjaar en het lopende jaar tot het moment van rapporteren) gedaan om een levendige toekomst te verzekeren voor uw erfgoed? Wat loopt goed en wat loopt minder goed? U hoeft niet over alle acties even uitgebreid te rapporteren. U kiest zelf wat voor u het meest relevant of prioritair is geweest in de rapporteringsperiode. De erfgoedzorg waar u sterker op heeft ingezet, kan u uitgebreider toelichten dan de acties die voor u minder belangrijk waren. Ook vragen wij u om telkens te duiden wat goed loopt en wat minder goed gaat.

- Het erfgoed beoefenen

Het nieuws over de erkenning van de fanfarecultuur bereikte ons in juli 2020, enkele weken nadat het muziekleven opnieuw voorzichtig mocht heropstarten na de (eerste) lockdown. De strenge coronaregels en de tweede lockdown enkele maanden later zorgden er echter voor dat de normale beoefening van het erfgoed: live repetities, concerten en andere activiteiten in dit eerste jaar na de erkenning op een laag pitje stonden. De fanfaregemeenschap bleef wel continu op zoek gaan naar alternatieven om de muzikanten en verenigingen gemotiveerd te houden. Zolang het kon, repeteerden fanfares in kleine groepen, er werden “bubbelconcerten” georganiseerd en in tijden van lockdown werd er ingezet op virtuele muzikale (repetities, concerten, wedstrijden zoals VIRTUOSO 2021: VLAMO's virtuele solistenwedstrijd), organisatorische (vergaderingen, vormingen) en sociale (quiz, afhaaleetfestijnen) activiteiten. VLAMO zorgde steeds voor een up-to-datete leidraad waarin de coronaregels vertaald werden naar het muziekverenigingsleven, zodat fanfares (indien toegelaten) hun werking geïnformeerd en coronaproof konden aanvangen. Er werden ook enkele brede initiatieven in de publieke ruimte georganiseerd, waaraan (onder andere) fanfares konden deelnemen. Zo namen op zondag 9 mei 2021 maar liefst 180 instrumentale ensembles, waaronder ook tientallen fanfare-ensembles, deel aan Fermate, het slotmoment van de troostende tiendaagse Heel het land. Dit zorgde bij muzikanten en verenigingen voor een eerste moment van muzikale verbondenheid na een maandenlange coronapauze. In de context van Fermate liet VLAMO bovendien een achtstemmig werk componeren door componist Klaas Coulembier: Circles of Consolation. Er werden hierbij de nodige partijen voorzien voor fanfare-instrumenten. De coronasituatie had over het algemeen een vrij positief effect op het fanfare-repertoire, aangezien de algehele stilstand van het maatschappelijke leven bij componisten voor de nodige tijd en inspiratie zorgde. Zo schreven topcomponisten en fanfarefans Jan Van der Roost en Bert Appermont enkele nieuwe werken voor fanfareorkest in hogere afdelingen. “The Lords of Masmine – De Heeren van Masmine” van Jan Van der Roost werd bovendien geschreven in opdracht van het Koninklijke Fanfare Orkest Volksopbeuring Massemen, in het kader van de samenwerking ‘Fanfarissimo’ en ter gelegenheid van haar 90e jubileum. Er ging ook speciale aandacht naar fanfare-repertoire voor de lagere afdelingen, die minstens evenveel (en misschien zelfs nog meer) nood hebben aan kwalitatief eigen repertoire. VLAMO organiseerde namelijk voor het eerst een editie van haar compositiewedstrijd lagere afdeling die zich enkel richtte op fanfarewerken, in plaats van werken voor harmonie én fanfare. Zo werden componisten verplicht om specifieke fanfarewerken te creëren, en niet louter een werk voor harmonieorkest te bewerken. De compositiewedstrijd wekte al heel wat interesse, ook bij buitenlandse componisten die minder of zelfs niet vertrouwd zijn met het fanfareorkest, wat weer bijdraagt tot een grotere internationale bekendheid van het erfgoed binnen de muziekwereld. Indien kan nog tot en met 31 oktober 2021. In het kader van deze wedstrijd werd er ook een workshop componeren en orkestreren voor fanfareorkest georganiseerd, maar hierover meer onder ‘educatie’. Daarnaast gaf VLAMO ook twee compositieopdrachten om de feestelijke heropening van het verenigingsleven te vieren in september 2021. Van beide werken is er ook een versie voor fanfareorkest beschikbaar.

- Archiefzorg

In 2021 nam VLAMO een eerste horde in de digitale ontsluiting van haar partiturenbibliotheek. Door gebruik te maken van de softwaretoepassing Digify werd het vanaf dit jaar mogelijk om directiepartituren digitaal uit te lenen aan verenigingen en dirigenten. De partituren kunnen hierbij (conform het leenrecht) niet opgeslagen, doorgestuurd of afgedrukt worden. Ze zijn voor een beperkte periode raadpleegbaar volgens het principe one copy, one user. Aangezien een “bezoek” aan het documentatiecentrum nu ook vanop afstand kan, wordt het beschikbare fanfare-repertoire een stuk gemakkelijker raadpleegbaar voor orkesten en dirigenten.

- Documenteren

In 2020 centraliseerde VLAMO het reeds verzamelde kwalitatieve audiovisueel materiaal van fanfares (bv. opnames VLAMO Open Fanfarekampioenschappen) online in een eigen #fanfarefan-playlist op het YouTubekanaal van VLAMO. Te vinden op: <http://www.youtube.com/playlist?list=PLN5dEzQN7HA36EFGWX9D97SySjD4nL1pl>

- Communicatie

De coronacrisis zorgde ervoor dat muziekverenigingen meer dan ooit van zich lieten horen via sociale media. Fanfares deelden tal van foto's en filmpjes van hun coronaproof repetities alternatieve (online) activiteiten met hun muzikanten en

achterban. In mei 2021 mocht VLAMO in naam van de fanfarecultuur de Ultima 2020 voor Immaterieel Cultureel Erfgoed in ontvangst nemen. De erfgoedgemeenschap kwam hierdoor uitgebreid aan bod op klassieke en sociale media. Verschillende fanfares (o.a. KF De Berthoutzonen Hallaar, KMV De Leiezonen Desselgem, Fanfare St.-Jozefsgilde Mol-Sluis) kwamen in prime time op de nationale tv-zenders, Jan Matthys, algemeen directeur van VLAMO, gaf een interview op Radio Klara over verleden, heden en toekomst van de fanfarecultuur, enz. Hierdoor bereikte de erfgoedgemeenschap meer dan ooit een breed publiek. De prijsuitreiking werd uitgezonden op VRTNU en Radio 1, en ook de fanfares en VLAMO zelf zorgden voor een brede communicatie van deze erkenning via hun eigen communicatiekanalen.

- Sensibilisering

De brede media-aandacht naar aanleiding van de Ultima 2020 voor Immaterieel Cultureel Erfgoed vormde ook een unieke gelegenheid om de fanfarecultuur op een positieve manier in the picture te zetten voor een breed publiek. De vertegenwoordigers van de erfgoedgemeenschap die aan bod kwamen in de regionale en nationale media, legden dan ook steevast de nadruk op het kwalitatieve, jeugdige en hedendaagse karakter van het fanfareorkest. Hiermee zette de erfgoedgemeenschap actief en bewust haar schouders onder het wegwerken van het hardnekkige karikaturale en oubollige beeld, dat binnen de gemeenschap als een grote bedreiging wordt ervaren.

- Educatie

Tijdens de afwezigheid van het verenigingsleven “in real life” konden jonge muzikanten hun muzikale vaardigheden toch verder blijven ontwikkelen binnen de muziekschool. 1-op-1-lessen, in het bijzonder voor kinderen tot 12 jaar, bleven het laatste jaar immers grotendeels gespaard van de lockdown. Binnen de erfgoedgemeenschap werden er ook online educatieve activiteiten georganiseerd. Zo namen heel wat fanfremuzikanten deel aan VIRTUOSO 2021, VLAMO's virtuele solistenwedstrijd. Muzikanten stuurden een filmpje in en ontvingen in ruil interessante feedback van een professionele jury. Fanfares konden hun kennis ook op organisatorisch vlak virtueel verruimen. Zo organiseerde VLAMO in september 2021 een driedelige webinarreeks rond projectondersteuning en andere financieringsmogelijkheden. Bestuursleden en vrijwilligers van een tiental fanfareorkesten namen hieraan deel. De eerste sessie werd bovendien georganiseerd in samenwerking met enkele fanfares: de KF Sint-Cecilia De Zwaan Lichtervelde, Fanfare Toeterdonk en KF De Kempenzonen Tielen. Zij gaven een toelichting bij enkele inspirerende creatieve en impactvolle initiatieven die zij de voorbije jaren organiseerden. Tot slot organiseerde VLAMO in september 2021 voor het eerst een workshop componeren en orkestreren voor fanfareorkest lagere afdeling. Zoals reeds vermeld is er nood aan kwalitatief fanfarerepetoires van een lagere moeilijkheidsgraad, maar jammer genoeg zijn niet alle componisten even vertrouwd met fanfares en hun bezetting. Maar liefst 31 geïnteresseerde deelnemers kregen er een vijf uur durende stoomcursus van topcomponisten Jan Van der Roost en Kevin Houben, een initiatief dat bij deelnemers en docenten smaakte naar meer.

Zijn er in de rapporteringsperiode kansen gegroeid voor het voortbestaan van uw erfgoed? (Denk hierbij bv aan trends, bewegingen of hypes, groeiende internationale aandacht, interesse vanuit het onderwijs, etc) ...

De erkenning en ruime positieve media-aandacht die de fanfarecultuur ontving na ontvangst van de Ultima voor Immaterieel Cultureel Erfgoed betekende een boost voor de sector in een periode waar het verenigingsleven noodgedwongen de pauzeknop ingedrukt moest houden. Bovendien zorgt de ontvangen prijs voor extra financiële mogelijkheden om met de erfgoedgemeenschap in de nabije toekomst een mooi evenement of initiatief voor de fanfarecultuur op te starten.

Verder inspireerde de aanvraag en toevoeging van de fanfarecultuur op de Inventaris Vlaanderen onze noorderburen om ook in Nederland een erkenningsaanvraag in te dienen. Dit creëert niet alleen bijkomende kansen voor de Nederlandse erfgoedgemeenschap, maar het gedeeld engagement voor de fanfarecultuur vormt ook een goede stimulans om over de grenzen heen intenser te gaan samenwerken.

Zijn er in de rapporteringsperiode bedreigingen gegroeid voor het voortbestaan van uw erfgoed? (Denk hierbij bv aan nieuwe regelgeving, veranderende publieke opinie, etc)

Ondanks de vele inspanningen en creativiteit binnen de gemeenschap heeft de coronacrisis ongetwijfeld een negatieve impact gehad op het fanfareleven. Zo zag VLAMO eind 2020 een daling in het aantal verzekerde leden per vereniging. Het valt af te wachten of dit gaat om een tijdelijke terugval wegens de lockdown (nl. minder actieve/geregistreerde leden wegens geen offline werking) of een blijvende aantasting van het ledenbestand. Naast deze menselijke kost zorgt anderhalf jaar coronapauze natuurlijk ook voor een grote financiële impact op de verenigingen wegens het wegvallen van talrijke concerten en sponsoractiviteiten.

Waar zal u de komende twee jaar op inzetten om een levendige toekomst te verzekeren voor uw erfgoed? We vragen u om even vooruit te kijken en de acties op te noemen die voor u belangrijk zullen zijn in de komende rapporteringsperiode. Net zoals bij vraag 1 kiest u zèlf wat voor u het meest relevant of prioritair zal zijn in de komende rapporteringsperiode. De erfgoedzorg waar u sterk op zal inzetten, kan u uitgebreider toelichten dan

de acties die voor u minder belangrijk zullen zijn.

In de komende twee jaar willen we inzetten op volgende thema's:

* Instroom en continuïteit door de creatie van een VLAMO-jeugdfanfareorkest:

Binnen de erfgoedgemeenschap speelt al jaren het idee van een nationaal projectorkest, naar analogie met het NJFO (Nederlands Jeugd Fanfare Orkest), iets wat dan ook naar boven kwam bij de rondetafelgesprekken en de werkgroep. Aangezien de individuele fanfares geen nationale reikwijdte hebben, maar wel aangesloten zijn bij VLAMO, zal er i.s.m. de stuurgroep/werkgroep fanfare van VLAMO een projectorkest georganiseerd worden. Jonge fanfaremuzikanten uit heel Vlaanderen zullen kunnen deelnemen aan dit muziekweekend (play-in). We stimuleren hiermee de muzikale kwaliteit en ontwikkeling, het samenhorigheidsgevoel en het muzikaal plezier bij jonge muzikanten. Indien deze formule succesvol blijkt, is het de bedoeling om dit initiatief ook in de toekomst verder te organiseren en ondersteunen.

* Nieuw kwalitatief fanfarerepertoire voor alle niveaus

In 2023 zal er een nieuwe VLAMO compositiewedstrijd voor fanfareorkest lagere afdeling georganiseerd worden, waaraan componisten uit binnen- en buitenland zullen kunnen deelnemen. In datzelfde jaar zal er ook een nieuwe compositieopdracht uitgeschreven worden voor fanfare hogere afdeling, met zicht op het VLAMO Open Fanfarekampioenschap in 2024.

* Kwaliteitswaarborging/educatie

VLAMO wil samen met deskundige docenten workshops organiseren specifiek voor fanfare-instrumenten. Verder staat er ook een vervolg op de eerste workshop componeren en orkestreren voor fanfareorkest op het programma.

Op de nieuwe website van VLAMO komt er een kennisbank waar verenigingen 24/7 terecht kunnen voor info rond zakelijke topics (bv. subsidies, vzw-werking). Er zal ook werk gemaakt worden van een organisatorisch luik, waar thema's zoals jeugdwerking aan bod kunnen komen, en dit onder meer in samenwerking met muziekverenigingen, die zo hun inspirerende 'good practices' met de rest van de erfgoedgemeenschap kunnen delen.

* Digitale collectieregistratie: aanleggen van een digitale bibliotheek/database

Er zal onderzocht worden hoe het VLAMO-documentatiecentrum een actieve rol kan spelen bij het in kaart brengen van bestaande (rechtenvrije) fanfaremuziek en/of het centraliseren van informatie omtrent nieuw verschenen fanfarerepertoire, zodat fanfares hier makkelijker hun weg naartoe vinden.

* In kaart brengen van en handvatten bieden voor lokale archiefzorg

In samenwerking met CEMPER en VLAMO zal er onderzocht worden in welke mate en op welke manier er al aan archiefzorg gedaan wordt binnen de erfgoedgemeenschap. Verder is het de bedoeling om fanfares te voorzien van good practices en handvatten om zelf met archiefzorg te starten, dit in samenspraak met ervaren professionele partners zoals CEMPER.

* De fanfare en haar instrumenten promoten in het onderwijs

Om de fanfarecultuur door te geven aan de volgende generaties willen we gebruik maken van hedendaagse media en formats om (onder meer) de typische fanfare-instrumenten een jeugdig en hip karakter aan te meten. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van een educatief spel met multimediale elementen, voor kinderen en leerkrachten in het basis- en muziekonderwijs. Typische fanfare-instrumenten zouden hierin verwerkt worden, zodat jongeren zien dat deze ook "jong" en "hip" zijn. We willen hierbij graag kinderen of jongeren zelf aan het woord laten, bijvoorbeeld door filmpjes waarin ze zelf hun instrument voorstellen. Die filmpjes zouden daarnaast losgekoppeld kunnen worden van het spel, zodat ze ook op zichzelf kunnen dienen. Fanfares kunnen er dan (met of zonder het spel) gebruik van maken en zo jongeren warm maken voor het leren bespelen van specifieke instrumenten.

* Sensibiliseren door fanfares in the picture te zetten

Information is key. Om het publiek en de media een correct hedendaags beeld van de fanfarecultuur te geven, is het belangrijk om deze informatie ergens online te centraliseren, zodat hier snel en gemakkelijk naar verwezen kan worden. Daarom zal er op de nieuwe VLAMO-website een aparte pagina gewijd worden aan de fanfare, met allerhande informatie over het fanfareorkest en het erfgoedtraject, beeldmateriaal, enz.

* Brede internationale erkenning van de fanfarecultuur

Van zodra de fanfarecultuur ook in Nederland toegevoegd wordt aan de Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland, onderzoeken we of we samen met Nederland een UNESCO-aanvraag kunnen indienen.